

การเลี้ยงดูและโรคที่พบบ่อยในนกสวยงาม

โดย สพ.ญ.รัตนา เตชะเพิ่มผล

นกที่ป่วยมักไม่แสดงอาการให้เห็นเด่นชัด หากผู้เลี้ยงขาดความเอาใจใส่ กว่าจะมาถึงมือสัตวแพทย์ นกอาจป่วยมากแล้ว นกที่มีอาการอยากอาหารตามปกติ ไม่อาจบอกได้ว่าเป็นนกที่สุขภาพดี ความเครียดเป็นตัวการสำคัญที่โน้มนำให้นกเกิดโรคต่างๆ

โรคของนกแก้ว

1. โรคที่ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อ

1. กลืนสิ่งแปลกปลอม เช่น สายยางป้อนอาหาร โดยมักพบในลูกนกแก้วที่ยังเป็นนกลูกป้อนอยู่ ดังนั้นการป้อนอาหารจึงต้องใช้ความระมัดระวัง และไม่ใช้สายยางป้อนอาหารที่เก่า เพราะอาจหลวม และหลุดลงคอได้ง่าย
2. ภาวะแพะพักทะลุในลูกนก เนื่องจากการป้อนอาหารที่ร้อนเกินไป
3. ภาวะไขค้ำง พบในนกแม่สาวแรกรุ่น เพราะจะมีไขฟองโต

2. โรคที่เกิดจากการเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม

1. ขาหักอันเนื่องมาจากถูกใส่ห่วงลวดและเกาะกับคอน
2. ขนร่วง อาจเกิดจากความเครียด ขาดสารอาหาร เป็นต้น
3. สารพิษ เช่น ตะกั่ว สังกะสี เป็นต้น

3. โรคที่เกิดจากการติดเชื้อ

1. โรคที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย เช่น เชื้อ Salmonella และ E.coli โดยนกจะมีอาการท้องเสีย หายใจลำบาก ซึม อาจมีอาการทางระบบประสาท ชักเกร็ง เป็นต้น
2. โรคติดเชื้อไวรัส
 - Herpes virus มักระบาด และตายอย่างรวดเร็วในนกที่อ่อนแอ
 - Psittacine beak and feather disease (PBFD) ก่อให้เกิดภาวะขนร่วง และขนใหม่งอกผิดปกติ ไวรัสกตภูมิกุ้มกัน ทำให้รกอ่อนแอ และเสียชีวิต
 - Proventricular dilatation disease (PDD) นกป่วยจะหิวตลอดเวลา แต่เมื่อกินจะขย้อนอาหารจนพอมลงเรื่อยๆ อาจแสดงอาการทางระบบประสาทร่วมด้วย
 - หูดทวารรวม
 - โรคติดเชื้อ Chlamydia นกมีอาการซึม น้ำหนักลด ปอดและตับอักเสบ สังเกตจากอุจจาระที่เป็นส่วนยูเรตมีสีเขียวเข้ม อาจพบเยื่อบุตาอักเสบ
3. โรคติดเชื้อรา

- *Aspergillus fumigates* มักจะหายใจลำบาก หายใจแรง อ้าปากหายใจตลอดเวลา ร้องเสียงเปลี่ยนไป และตายเร็วมาก

- *Candida albican* มักพบในนกลูกป้อน จะพบแผ่นฝ้าสีขาวในช่องปาก และกระเพาะพัก โดยเฉพาะนกที่เลี้ยงในสถานที่ที่มีความชื้นสูง และภาชนะที่ใช้ป้อนไม่สะอาด อาหารที่ปนเปื้อนเชื้อรา เป็นต้น

4. โรคติดเชื้อโปรโตซัว เช่น โรค Trichomoniasis จะเห็นก้อนหนองคล้ายเนยอยู่ในช่องคอ ลูกนก ขัดขวางการกินอาหาร

4. โรคพยาธิในทางเดินอาหาร

5. โรคพยาธิภายนอก เช่น หมัด เหา ไว